Nogai

Nogai (també **nogay** o **tàtar nogai**) és una llengua parlada al sud-oest de Rússia pels nogais. S'hi distingeixen tres dialectes: **qara-nogay** (nogai negre o del Nord), parlat a Daguestan; **nogai propi**, al Territori de Stàvropol; i **aqnogay** (nogai blanc o occidental), als marges del riu Kuban, a la República de Karatxai-Txerkèssia, i al districte Mineralnye Vody. El qara-nogay i el nogai propi són molt similars, mentre que l'aqnogay mostra algunes diferències.

Nogai	
Ногай	
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
Parlants nadius	90.000
Parlat a	Rússia i Turquia
Oficial a	Daguestan, Txetxènia, Karatxai-Txerkèssia
Autòcton de	Txetxènia, Daguestan, Karatxai-Txerkèssia i Ossètia del Nord - Alània
Classificació lingüística	
llengües nostràtiques llengües altaiques llengües turqueses llengües kiptxak	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet ciríl·lic
Codis	
ISO 639-2	nog
ISO 639-3	nog (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=nog)
Glottolog	noga1249 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/noga1249)
Ethnologue.com	nog (http://www.ethnologue.com/language/nog)
UNESCO	348 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-348.html)
IETF	nog
Endangeredlanguages.com	2897 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/2897)

Nombre de parlants

Les últimes referències, les trobem al darrer cens soviètic del 1989:

- Al Territori de Stàvropol, hi havia 28.562 nogais, dels quals 27.415 (el 95,98%) parlaven nogai, 885 (el 3,10%) parlaven rus i 262 (0,92%) parlaven altres llengües.
- Al Daguestan, hi havia 28.294, dels quals 23.803 (el 84,13%) parlaven nogai, 148 (el 0,52%) parlaven rus i 4.343 (el 15,35%) parlaven altres llengües.
- A Karatxai-Txerkèssia, hi havia 12.993, dels quals 12.598 (el 96,96%) parlaven nogai, 226 (1,74%) parlaven rus i 169 (1,30%) parlaven altres llengües.
- A Txetxènia, hi havia 6.884, dels quals 6.808 (el 98,90%) parlaven nogai, 49 (0,71%) parlaven rus i 27 (0,39%) altres llengües

Malgrat ser un poble tan dispers i sense una regió autònoma pròpia, mantenen una taxa de retenció lingüística força alta.

Desenvolupament literari

Són famosos els cicles èpics *Ithega, Musa, Mamai, Orak, Shura batyr, Gathel soltan, Kazy Togan, Er Targyn, Koblandy Batyr* i *Gaysa uly Amat*. Des del segle XVI, s'ha intentat donar-los llengua escrita en alfabet corànic. El 1928, s'hi introduïren dos sistemes d'escriptura diferenciats utilitzant l'alfabet llatí, però que el 1938 foren substituïts pel ciríl·lic i una llengua unificada basada en l'aqnogai. El 1938, es fundà el diari *Lenin Yoli* (*Camí de Lenin*) i destacaren els autors Khasan Bulatukov (1907-1937) autor d'*Azrat* (1937) i *Fatimat* (1932), A. Kh. Dzhanibekov (1879-1936) i F. Abdukzhailov (1913).

Actualment, s'editen dos diaris en nogai, *Nogaj Davysy* a Txerkessk i *Golos Stepi* a Daguestan.

Enllaços

- The Red Book of the Peoples of the Russian Empire (http://www.eki.ee/books/redbook/nogays.shtml).
- Article a Ethnologue sobre els nogai (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=nog).

Llengües turqueses	
	Turquès occidental
Bolgar	Bólgar† | Húnnic† | Khàzar† | Txuvaix
Txagatai	Aini² | Turc d'Ili | Lop | Txagatai† | Uigur | Uzbek
Kiptxak	Baraba | Baixkir | Cumà† | Karatxai-balkar | Karaïm | Karakalpak | Kazakh | Kiptxak† | Krimtxak | Kumyk | Nogai | Tàtar | Tàtar de Crimea¹ | Urum¹
Oguz	Afxar | Àzeri | Gagaús | Petxeneg† | Qaixqai | Salar | Tàtar de Crimea¹ | Turc | Turc de Khorasan | Turc otomà† | Turcman | Urum¹
	Turquès oriental
Khalaj	Khalaj
Kirguís-Kiptxak	Altai | Kirguís
Uigur	Altai septentrional | Txulim | Dolgan | Fuyü Gïrgïs | Sakhà / iacut | Khakàs | Shor | Tofa | Tuvinià | Iugur occidental
	Turc antic†
	Notes: ¹ Es troba en més d'un grup; ² Llengües mixtes; † Extingida

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Nogai&oldid=23166405»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 12 abr 2020 a les 14:39.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.